

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v stolnem
farovžu.

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Dve znamenitosti iz državnega zbora na Dunaju.

Slovenci smo pri poslednjih volitvah za državo-pravno in verno katoliško stranko izvolili samo 3 poslance, namreč g. Hermana na Štajerskem in grofa Hohenwartha in Barbó-ta na Kranjskem. Mnogi so nas zaradi tega zasmehovali in zasramovali. Ali čedalje bolj se kaže, da smo prav storili. Pravna stranka povsod napreduje in je celo v dunajskem državnem zboru zedinila 63 glasov zoper liberalne nemške in nemčurske ustave. To se je zgodilo tako:

Nova šolska postava od l. 1868. je v §. 12. in 13. posameznim deželam pustila pravico urediti šolsko upravo. Zgodilo se je to povsod tako, kakor so dunajski liberalni ministri želeli in zahtevali, le na Tirolskem in v Galiciji ne. Verni tirolski Katoličani niso hoteli niti slišati o brezverski šoli; Poljaci pa so od cesarja samega l. 1867. dobili lastno, od dunajskih ministrov neodvisno šolsko svetovalstvo. To je liberalce in ministre hudo grizlo in jezilo. Pretečeni mesec so svitli cesar po nasvetu ministra Stremajerja Poljakom zopet vzeli posebno šolsko svetovalstvo in ob enem je poslanec Wildauer nasvetoval postavbo, po kateri se bodo tudi na Tirolskem, brez poprašanja tirolske dežele in zoper njeno voljo vsilili deželni, okrajni in krajni šolski sveti po znanem liberalnem načrtu. Pri obravnavi postave so morali liberalci, posebno pa ministri, ostre in britke besede požirati. Nikakor se jim niso mogli izviti. Zgovorni poljski poslanec Črkavski je neusmiljeno šibal ministra Stremajerja. Očital mu je dvostranje ali zvito dvojezičnost, ker je pred kratkim poljske šole hvalil in trdil, da ne misli na nemškutarenje, sedaj pa jih je grajal ter šolsko samostojnost Poljakom vzel. Kdo bi bil mislil, je djal Črkavski, da bo tista roka, ki nas je sladko božala, kmalu morilni meč zasadila v našo od cesarja podeljeno šolsko samostojnost? Zgubili smo vse zaupanje v ministre, zanaprej bomo hodili svojo pot. Tirolec Graf in pa grof

Hohenwarth sta se poziviljala na obstoječe postave in dokazala, da liberalci sami postav ne spoštujejo in ustavo sami podirajo. Grof Hohenwarth je rekel: Liberalci radi tožite, da ljudstvo postav ne spoštuje. Res je, toda dajte mu sedaj lep zgled ter spoštujte sami postavbo, po kateri ste deželam priznali pravico, da smejo svoje šolske zadeve same urediti!

Toda vse je bilo zastoj. Načrt postave se je sprejel, čeravno se je minister sam delal, kakor da bi mu ne bil po godu. Nasledek tega je bil, da so Poljaci zapustili ustavaški tabor in se zedinili s pravno stranko, t. j. s konservativci nemškimi, moravskimi, dalmatinskimi in primorskimi. Iz med Slovencev so pristopili g. Herman, grof Barbo in Hohenwarth. Mladoslavenci pa še vedrilo v nemškem, ustavaškem taboru in čakajo, da jim Nemei vržejo kako drobtinico za ubogi slovenski narod; a čakajo zastoj.

Združenih 63 poslancev je kmalu prišlo liberalne ministre z ostrim prašanjem, ali in kako hočejo pomagati slabemu stanju trgovine, obrtnije in kmetovalstva. Preimenitno prašanje ali interpelacija do ministrov se glasi:

Slabo gospodarsko stanje vseh v državnem zboru zastopanih dežel vzbuja najresnobišo skrb in strah. Denarstvena nesreča l. 1873. ni bila samo denarstven polom na dunajski borzi, kakor se je to ministrom iz prva dozdevalo. Ova nesreča je podobna kužnej bolezni, ki sedaj vedno dalje lazi in grabi. Ne samo veliko trgovinstvo in obrtnija, tudi malo obrtništvo in kmetovalstvo hira in peša. Od vseh strani se slišijo žalostni glasovi, kako mogočni kapital delavce in njihovo telesno jakost izerplja, kako neusmiljeni oderuhi, katerim so vse postavne meje odvzete, male obrtnike, posebno pa kmetske ljudi odirajo in slačijo. Kar je do sedaj temu nasproti vlada storila, to nas ne more nikakor pomiriti in prepričati, da bo se tako zabranilo vedno rastoče splošno osiromačenje ljudstva. Tako zvane pomočne kase (Aushilfskassen) in železniški načrt, kakor so ga ministri ne davno objavili, bo težko kaj

pomagal. Vrh tega se bliža našemu gospodarstvu preimenovala doba. Kmalu dotečejo colninske in tržne pogodbe z Ogersko in z vnanjimi državami in ne da se tajiti, da je naše gospodarstvo mnogo odvisno od tega, kako se bodo ministri tukaj obnašali.

Ne samo trgovcem in obrtnikom, ampak tudi rokodelcem in kmetovalcem je silno potrebno izvedeti, kaj da tukaj vlada storiti namerjava. Zato prašamo: ali je visoka vlada voljna, državnemu zboru naznaniti, kaj in kako hoče v tej preimenovali reči postopati?

Tako se glasi prevažno prašanje. Kar bo vlada odgovorila, to bomo drugokrat poročali. Omenimo še le, da 4 mladoslovenski in liberalni poslanci: dr. Vošnjak, dr. Razlag, Pfeifer in Nabergoj interpelacije niso podpisali. Čudno, menda da se vendar že kaj izvedeli, kako hudo da se našemu ljudstvu godi, kako je z davki preobloženo zaradi predrage liberalne dobe, kako ga oderuhi odirajo, kako število eksekutivnih dražeb narašča! Samo v edinem konjiškem okraju je meseca novembra t. l. razglašenih 21 eksekutivnih licitacij!

Cerkvene zadeve.

Milostljivi naš knez in škof bodo v nedeljo 21. novembra cerkvo v Zdolih posvečevali.

Sv. Magdalene župnik v Mariboru postane od 1. decembra t. l. dekan župnij na desnem pobočju Drave. Cirkovička dekanija pride pod Hoče.

Petdeset let škof bodo sv. Oče Pij IX. 21. maja 1877, ker so bili l. 1827 od papeža Leona XII. imenovani za nadškofa Spoletskega. L. 1869. so Pij IX. obhajali 50letnico svojega mešništva. L. 1871. svojo 25letnico papeževanja. Bog še nam daj ućakati 50letnico Jihovega škofovanja!

Preskrbljivi šolski svetovaleci. V Ljubnem imajo pridni Ligurijani samostan. Ker je letos ondi veliko šolarjev, so tamošnji kateheti prosili pri redovnikih pomoči in otroke peljali v ligurijansko cerkev k sv. spovedi. Ob enem so eden ligurijan kratak nagovor do šolarjev imeli. Sedaj je bil ogenj v strehi in vsa nova šola v nevarnosti. Krajni in okrajni šolski svetovaleci so prilomastili in vse prepovedati hteli, češ da se šolska mladež ne sme pustiti v „tujo“ cerkev poslušat pridgarja „tujca“. No, ko bi naši paganski predstariši tako mislili, kakor ovi liberalni svetovaleci, bi še sedaj vsi bili trdi pagani. Kajti sv. Roprt, sv. Ciril, sv. Metod itd. tudi niso bili Štajerci, ampak „tujci“.

Postava za civilni zakon se izdeluje sedaj Magjarom. Vsled te postave se bodo smeli Judi in Kristijani križem ženiti in močiti, razpisani zakonski, tudi katoliški, zopet novo zakonsko zavezo storiti itd. Porodniške, poročniške in mrtvaške knjige, koje sedaj fajmoštri pišejo zastonj, pridejo posebnim uradnikom pri sodnijah v roke, ki bodo

drago plaćani, n. pr. 600—1000 fl. na leto. Tako bo zopet par liberalnih „laćenbergarjev“ dobro namešćenih, ljudstvo pa bo imelo čist — več davkov plaćevati — na Ogerskem.

Novosti iz kulturne borbe na Pruskem. Bratislavski škof, A. Förster, bili so od Prusov za več, kakor 80.000 tolarjev rubljeni, potem na zapor obsojeni; toda kajhi so se odtegnili s pobegom na avstrijski del svoje velike škofije in prebivajo sedaj na svoji graščini Johannisberg v Šleziji. Med tem pa so jih Prusi po sodnijski preiskavi škofijstva odstavili, vse škofijske urade zaprli, premoženje na Pruskem ležeće pograbili ter bratislavskim kanonikom ukazali novega škofa izvoliti, česar se vé ti storiti ne smejo in ne morejo, dokler g. Förster živijo. Vsled tega bodo tudi kanoniki rubljeni, odstavljeni, zaprti ali prognani. Toda liberalcev še nikder ni sram takega nasilstva in ga še hvalijo. V Kolinu so kononiki že pregnani iz svojih poslopij in večjidel stari gospodje morajo se pri mestjanih potikati — brez dohodkov ter se živé od samih milodarov. Tudi duhovšnica je zaprta. — V Kempenju je tamošnji učitelj nekoliko fantov kaznil, ker so se v nedeljo bili sami udeležili svetoletne procesije. V Viersen-u so gospodske na dušno prepovedale navadne procesije na pokopališće. Se vé turnarji, feuerwehristi, pevci ali pivci pa smejo razsajati v petek in svetek! — Na vseh svetnikov den so morali katoliški regimenti v Mainz-u eksercirati. Toda drugače se ravna z Judi. Ti imajo vsak judovski praznik odpust od vojaških vaj. Ni dolgo, kar je višji vojni poveljnik nekega oficirja ostro kaznoval, ker je na ovo pravico Judov pozabil in nekaterim judovskim vojakom na den velike sprave odpust odrekel. Judi tedaj na Pruskem že več veljajo, kakor pa 8 milijonov Katolićanov!

Gospodarske stvari.

Zelenjerejstvo in jegova korist.

Človek se kakega posla najbolj živahno prepriča, kadar je o njegovej koristi živo prepričan. No, in to je pri zelenjerejstvu, koje bi tudi lahko nazivljali soćivjerejstvo ali vrtnarstvo, zelo lahko storjeno.

Kdor ima pri svoji hiši, če tudi majhen vrt za razuo zelenjavo, ta si bo lahko za svojo mizo priskrbel ob vsakem letnem času mladega, okusnega zelenića. Brez vrta bi ga moral pogreševati ali od drugod včasih za drag denar dobivljati in mnogokrat tudi že zelo in slabo robo za dobro sprejemati. Takisto velja zastran različnega sadovja. Nihče ne bo tajil, da je mlado soćivje ali zelenjava in sadovje najbolj okusno pa tudi najbolj zdravo.

Nekatere soćivne rastline so sicer res bolj za sladćine in lizarije, kakor pa za tećno hrano in tedaj bolj za lehkóživno gospodo, kakor pa za trdno